Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102017

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпова Дарія Євгенівна

2. Karpova Dariia Ye.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-06-2021

Спеціальність за освітою: Практична психологія

Місце роботи здобувача: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, м. Хмельницький, Хмельницький р-н., Хмельницька обл., 29016, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 70.052.011

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, м. Хмельницький, Хмельницький р-н., Хмельницька обл., 29016, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, м. Хмельницький, Хмельницький р-н., Хмельницька обл., 29016, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні умови формування уявлень про сімейні ролі у студентської молоді

2. Psychological Conditions for Forming the Ideas about Family Roles among Student Youth

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено теоретичному та емпіричному вивченню уявлень студентської молоді про сімейні ролі як моделі поведінки шлюбних партнерів і психологічних умов формування уявлень про них. Здійснено змістовний аналіз типології сімейних ролей, компонентів і функцій уявлень молоді про сімейні ролі, потенціалу закладу вищої освіти щодо формування у студентської молоді уявлень про сімейні ролі. За результатами аналізу наукових досліджень визначено що основними функціями сім'ї є: виховна, економічна (матеріально-фінансова), господарсько-побутова, емоційно-психологічна, інтелектуально-світоглядна; сексуально-репродуктивна, соціального контролю. Кожна функція сім'ї реалізовується за допомогою конкретних сімейних ролей. Через відсутність науково-обґрунтованої інформації про моделі поведінки шлюбних партнерів при реалізації сімейних функцій існує потреба у молоді знань про сімейні ролі. За результатами аналізу наукових досліджень з'ясовано психологічну сутність сімейних ролей, а також зміст та

функції уявлень студентської молоді про сімейні ролі як моделей поведінки шлюбних партнерів. Виявлено, що серед широкого конгломерату проблемних питань підготовки молоді до сімейного життя, не розробленими залишаються питання, що стосуються типології сімейних ролей. Вперше запропоновано теоретичне та емпіричне розв'язання проблемного питання формування уявлень про сімейні ролі у студентської молоді. З'ясовано, що поняття «уявлення молоді про сімейні ролі шлюбних партнерів» відображає стійкі переконання молодої людини, які забезпечують типове реагування на ситуацію рольового розподілу сімейних обов'язків відповідно до сформованої в неї життєвої позиції. Психологічна структура уявлень студентської молоді про сімейні ролі відображає три взаємопов'язаних компоненти: когнітивний – система знань про сімейні ролі як моделі поведінки шлюбних партнерів, емоційно-оцінний компонент – ставлення до сімейного життя та обов'язків у майбутній сім'ї; поведінковий компонент – ідентифікаційна поведінка в ролі майбутнього шлюбного партнера. Виявлено, що уявлення студентської молоді про сімейні ролі залежать від низки чинників, зокрема об'єктивного характеру: батьківська сім'я молодої людини, близьке оточення, освітнє середовище закладу освіти, засоби масової інформації, суспільна думка, а також суб'єктивного характеру: вмотивованість; емоційна рефлексія; освіченість; соціальна зрілість; темперамент та характер. Визначено, що формування у студентської молоді уявлень про сімейні ролі буде ефективним за таких психологічних умов: наявність у студентів бажання розширяти свої уявлення про сімейні ролі та обов'язки; наявність у викладачів (кураторів) знань, умінь, навичок та бажання формування у студентської молоді уявлень про сімейні ролі та обов'язки; наявність психологічного інструментарію формування у студентської молоді уявлень про сімейні ролі; розміщення у популярних соціальних сітках психологічних матеріалів про сімейні ролі як моделі поведінки шлюбних партнерів; створення студентських гуртків для вивчення моделей гармонійних сімейних стосунків. Обґрунтовано типологію сімейних ролей як основи для формування уявлень про моделі поведінки шлюбних партнерів З'ясовано, що: реалізація сім'єю інтелектуально-світоглядної функції здійснюється за допомогою таких основних сімейних ролей як: вихователь, гуру; експерт, інтелектуал, компаньйон, порадник, однодумець, співрозмовник, учитель, слухач; реалізація сім'єю морально-психологічної функції здійснюється за допомогою таких сімейних ролей як: активіст, берегиня (захисник), друг, ініціатор, миротворець, мотиватор, розрадник; реалізація сім'єю інтимно-сексуальної функції здійснюється за допомогою таких основних сімейних ролей як: коханець, репродуктор, романтик; реалізація сім'єю господарської та матеріально-фінансової функцій здійснюється за допомогою таких сімейних ролей як: добувач, господарник, годувальник, організатор, нянька, масовик, підприємець, покупець, кухар, прибиральник. Обґрунтовано типологію патологізуючих сімейних ролей, що детерміновані фізіологічною та психічною залежністю особи, відображають залежність від шлюбного партнера, відображають зверхнє та зневажливе ставлення до членів сім'ї. Розроблено психологічний інструментарій формування у студентської молоді уявлень про моделі поведінки подружжя. Метою розробки є поглиблення знань студентської молоді про важливі сімейні ролі та усвідомлення моделей поведінки шлюбних партнерів, що здатні впливати на гармонію сімейного життя. За структурою психологічний інструментарій складається з двох блоків лекційних та практичних занять. За результатами теоретичного та емпіричного вивчення проблеми формування у студентської молоді уявлень про сімейні ролі розроблено практичні рекомендації майбутнім шлюбним партнерам щодо розподілу сімейних ролей та обов'язків. Вони відображають науково-обґрунтовані пропозиції, виконання яких сприяє усвідомленню майбутніми шлюбними партнерами особливостей розподілу сімейних ролей та обов'язків.

2. The dissertation is devoted to theoretical and empirical study of students' ideas about family roles as a model of marriage partners' behavior as well as psychological conditions needed for forming ideas about them. A meaningful analysis of the typology of family roles, components and functions of young people's ideas about family roles, and the potential of higher educational establishment for forming students' ideas about family roles have been carried out. Based on the results of the analysis of the scientific research, the psychological essence of the family roles as well as the content and the function of the student's youth ideas about the family roles as models of the marriage partners behavior have been determined. It has been revealed that among a wide conglomerate of problematic questions regarding preparing young people for the family life, the issues that refer to the typology of family roles.

Both the theoretical and empirical grounds for the solution to the problem of forming the idea of family roles among student youth has been suggested in this research for the first time. It has been identified that the concept «youth's ideas about family roles of marriage partners» reflects the deepest convictions of a young person that, in their turn, provide for typical reaction to the situation of delegation of responsibilities by role according to the life position formed. Psychological structure of the student youth's idea about family roles covers three interrelated components: cognitive – a system of knowledge about family roles as models of marriage partners' behavior; emotional and evaluating component – attitude to family life and responsibilities in the future family; behavioral component – identification behaviour in the role of a potential marriage partner. It has also been inferred that the student youth's ideas about family roles depend on a range of factors among which are those of objective nature: parent's family of a young person, close friends, learning environment of the educational establishment, mass media, public opinion, and subjective nature: motivation; emotional reflexion; education; social maturity; temperament and character. The following psychological conditions have been determined as those that contribute to forming ideas about family roles among student youth: students' desire to expand their ideas about family roles and responsibilities; professors' (curators') knowledge, skills, abilities and desire to form students' ideas about family roles and responsibilities; availability of psychological tools that enable formation of students' ideas about family roles; posting psychological materials about family roles as models of marriage partners behaviour on popular social media networks; founding students communities aimed at studying models of harmonic family relations. The typology of family roles as a basis for forming the ideas about models of marriage partners' behavior has been proven. The following has been found out: a family can implement its intellectual and ideological function with the help of the following basic family roles: a mentor, a guru, an expert, an intellectual, a companion, an advisor, a solemate, an interlocutor, a teacher, a listener; a family can implement its moral and psychological function with the help of such family roles as: an activist, a guardian (or a defender), a friend, an initiator, a peacemaker, a motivator, a comforter; a family can implement its intimate and sexual function with the help of such basic family roles: a lover, a reproducer, a romantic; a family can realise its domestic and material and financial functions by means of the following roles: an earner, a household, a breadwinner, an organizer, a nanny, a mass activist, an entrepreneur, a buyer, a cook, a cleaner. The typology of pathologising family roles includes the roles that: are determined by physiological and psychological addiction of a person, reflect the dependency on the marriage partner, reflect the superficial and contemptuous attitude towards family members. A set of psychological tools that are necessary for forming students' ideas about patterns of marriage behavior have been developed. The purpose of the tools is to deepen the knowledge of student youth about important family roles and to raise their awareness of patterns of marriage partners' behaviour that can affect the harmony of family life. The structure of psychological tools consists of two blocks: lectures and practical classes. A set of practical recommendations on distribution of family roles and responsibilities for future marriage partners have been developed considering the results of theoretical and empirical research into the problem of forming ideas of family roles among student youth. They reflect science-based proposals, implementation of which is expected to help future marriage partners to understand the peculiarities of the distribution of family roles and responsibilities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комар Таїсія Василівна

2. Komar Taisiia V.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радчук Галина Кіндратіївна

2. Radchuk Halyna K.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мушкевич Мирослава Іванівна

2. Mushkevich Miroslava Ivanivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Посвістак Олеся Анатоліївна

2. Posvistak Olesia

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романовська Людмила Іванівна

2. Romanovska Ludmyla I.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Олександренко Катерина Валентинівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Олександренко Катерина Валентинівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.